

Quim Monzó. Del tot indefens davant del hostils imperis alienígenes. 1998

NINOTS XERRAIRES SOTA EL SOL

Fa uns quants dies, Ernest Alós va publicar a *El Periòdic* un reportatge excel·lent. La protagonista era la professora Maria Pilar Cor, d'Artés, que ha aconseguit el premi Rosa Sensat de pedagogia 1995 amb un estudi, «El repte de la senyoreta Geni de Futims», on analitza «les deficiències tremendes en l'expressió escrita dels escolars». Maria Pilar Cor explica que la majoria de nens llegeixen però amb prou feines entenen i que no saben expressar el poc que entenen. I que això no tan sols passa a les escoles i als instituts, sinó també a la universitat. Cosa del tot certa. Els professors universitaris que conec arriben a casa desanimats per la incapacitat de la majoria d'universitaris per redactar una pàgina amb una mínima solta. Tot això sense oblidar la ineptitud de molts professors per redactar amb coherència. Alós començava el reportatge amb la pregunta: «L'escola ¿ensenya a escriure?»

La resposta és senzilla: no. A part d'alguna excepció, tan escassa com honorable, l'escola no ensenya a escriure. Els professors ordenen als alumnes que escriguin una redacció sobre tal o tal assumpte. Però no els ensenyen a fer-la. No els ensenyen a fer servir les paraules. No els ensenyen que s'ha de preferir la paraula senzilla a la rebuscada, la curta a la llarga, que si es pot dir amb una sola paraula més val no dir-ho amb dues. Escriure és facilíssim: només cal col·locar, una rere l'altra, les paraules necessàries perquè s'entengui el que vols dir, i ni una més.

No els ensenyen a escriure, ni cal, perquè la majoria de pares no trobaria bé que ho fessin. El mateix fet d'escriure bé, de preocupar-se per la correcció, pel llenguatge, està mal vist avui en dia. Mal vist per molts professors i per infinitat de pares d'alumnes, que consideren que parlar amb riquesa, que saber expressar-se, és demodé i una mica carca. Són el romanent dels progress dels setanta i dels vuitanta, que van confondre els ideals revolucionaris amb l'empobriment—suposadament proletarista i simultàniament modern—del llenguatge. La majoria d'escolars i de pares d'escolars no saben ni explicar si una cançó els agrada, els fascina, els interessa, els sorprèn, els atreu, els encanta, els encisa, els delecta, els sedueix o els apassiona. Tota aquesta gamma de possibilitats es redueix a una de sola, monocromàtica: «És guai!» La llengua, el llenguatge, l'expressió—escrita o oral—, ocupen el graó més baix del prestigi social. Una escola amb la música com a centre de l'ensenyament desperta entusiasme. Una escola amb la plàstica com a centre de l'ensenyament desperta fervor. Una escola l'ensenyament de la qual tingués com a centre l'expressió escrita seria observada amb ironia pels mateixos pares i, en conseqüència i per imitació, pels alumnes.

¿Com han d'escriure bé si no saben què és passar en net una redacció? Fins i tot per l'escriptor amb més experiència, escriure consisteix, bàsicament, a reescriure, reescriure i reescriure; i, després, passar en net el que s'ha reescrit, un cop i un altre. Si això és així per un professional, ¿com pot no ser-ho per un estudiant? Doncs no saben ni què és la llibreta en net. De vegades trobes algun universitari que aspira a ser escriptor i et passa,

per exemple, uns quants contes que ha escrit, perquè els llegeixis i li diguis què n'opines. «¿Quants cops els has reescrit?», li preguntes. Et mira amb cara d'espant. «¿Reescriure'ls?» No els ha reescrit ni un sol cop, ni li ha passat pel cap. Ningú no li ha ensenyat mai a fer-ho. Són petits kerouacs, adoradors d'aquesta patilla anomenada inspiració.

Maria Pilar Cor explica que, després d'aplicar a l'aula la seva proposta pedagògica per millorar l'expressió escrita, s'ha arribat a uns resultats excel·lents, i cita com a exemple un alumne que va definir «espigues cruixents de blat a punt de segar» com a «ninots xerraires sota el sol». Literal. I tan contents. Hi ha adults que queden embadalits davant d'una pretesa poètica infantil; l'exponent més alt d'això va ser aquella aberració que feien a Tve els diumenges a la tarda i que es deia, si no m'equivoco, *Juego de niños*, on tot de nens competien a veure qui definia pitjor (però això sí, poèticament; segons un cànon de poesia tipus, diguem-ne, Gloria Fuertes). Jo, francament, a l'autor dels «ninots xerraires sota el sol», per molt nen que fos, li explicaria que això, de definició, no en té res i que, si del que es tracta és d'aprendre a escriure, per aquest camí va malament, perquè el blat, més que no pas ninots, és un gènere de plantes graminies, amb espigues terminals, de quatre o més files de grans, que si són cruixents és que cruixen i que si estan a punt de sega, doncs que les seguim. I que, com més s'acosti a això la seva definició, més a prop de la veritat estarà. I que, si no li surt a la primera, doncs que no es preocupi: té cinquanta pàgines de llibreta d'esborranys per anar provant i millorant, i una llibreta en net per, des-

prés de retocar a la llibreta d'esborranys tants cops com cregui necessari la definició que trobi més encertada, escriure-la amb lletra clara i sense cap taca.

De redactar potser no en saben, però—això sí—ordinadors a cada aula que no en faltin. I connectats a internet. Oh, que guai és estar connectats a internet! Que siguin incapaços d'escriure dues frases coherents a la pantalla tant li fa.